

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Székesfehérvár XXV. év. 205. Kedd, 1918. szept. 10.

Előfizetés helyben, vidéken:
 1 óra 2 K | 1 óra 2-50 K
 1 évre 24-K | 1 évre 30 K
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208
 Felelős szerkesztő: Hajós-József.

Örtüzek

A látszat már szinte azt mutatja, hogy a szociális irányzatú munka annak művelése a sajtó hatalmával, terjesztése az élőszó közvetlen hatásával ennek a nemzetnek teljesen idegen irányzatba tévedt, a mi azt is jelenti, hogy idegen, nekünk veszedelmes célokat szolgál. Hogy ez nincs egészen így, annak élesen szóló dokumentuma a Katholikus Népszövetség által most rendezett szociális hét, amelynek külső és belső eredményei örömmel töltöttek el mindenkit, ki szíve, lelke melegével ápolja a magyar népet, a magyar föld érdekét.

Első és mindenekfeletti értékkelendő nagy eredményként kell kiemelni, hogy a Népszövetség, amely elismerésre érdemes buzgalmmal küzdött, fáradozott és soha ki nem fáradt a szociális irányzatú művelésben: a magyar mezőgazdaság s a vele elválaszthatatlanul összekapcsolott szövetkezeti mozgalomnak segített erős pilléreket építeni, bevonván a magyar agrarpolitikai legkiválóbb egyéniségeit az ő jelentős munkásságába. A magas színvonalu, az előadók fényes nevével ékeskedő szociális hét így lett az igazán nemzeti örök tömörülése s ebből a koncentrációból joggal várható a Szociális Napok és a Magyar Agrár- és Értelmező Táborok, valamint az agráriusok tábora új felhatalmas, hatalmas, erős

kapaszkodó mindazoknak az irányzatoknak, amelyek védelmet nyújtanak a magyar népeknek, megvédelmezik a magyar földet s megkardják az országot a magyarnak.

A nemzetnek erői mindig voltak. Még a mohácsi vész után is, török, német sohasem tudta legyőzni ezeket az erőket úgy, hogy azokból új forrásra ne fakadjon az újabb felhatalmas. Most, mikor a világháború épen a nemzet legjavánál vette ki a legnagyobb áldozatokat, nagy szükség van arra, hogy nemzeti veszteségeink pótlására, belső ellenségeink leküzdésére, anyagi és erkölcsi erőink pótlására fogjon össze mindenki, aki igaz magyar. Ennek a tudatnak élredését kell látnunk a szociális hét eseményeiből, hogy az ahhoz fűződött munka valóra váljanak, arra a tömörült erő programmszerű kifejtésére van szükség.

Raffay Sándornak, az új evangélikusszuperintendensnek székfoglaló beszédét meleg figyelembe ajánljuk Balhazár Dezso debreczeni szuperintendensnek. Micsoda különbség e két pro-

testáns főpásztor között! Raffay a társadalom megújítását a Krisztus evangéliumából kiadódó emelkedett életfelfogástól, lelki nemességétől várja. Balhazár pedig a nemzetközi demagógia jelszavával az ajkán: lerombolni kész minden erkölcsi és társadalmi hagyományt, ateista természetbűvészekkel barátkozik s az „Egyenlőség” vezérkarának olesó tapsaira vágyódik. Ott a Deák-téri templomban, amikor Raffay komoly méltósággal hirdette a vallás-erkölcsi és hazafias erők összefogását minden felforgató irányzattal szemben, vajjon hogyan érezte magát a jelenvolt Balhazár, a boroshordókról szónokló debreczeni demagóg? Nem szegyezte magát? Meri Raffay ezt mondta:

„Meggyőződésem, hogy a Krisztus evangéliumában rejlik isteni és emberi igazságok beöltése nélkül nem érhetnek célhoz, akik a mai csödéberkelt erkölcsi értékek és avult szokások korhadó pillérein nyugvó társadalom újáteremtésén fáradoznak. Meggyőződésem, hogy célhoz csak a Krisztus evangéliumából kiadódó emelkedett életfelfogás juttathatja az emberiséget.”

Ezeket a szavakat Raffay Sándor éppúgy elmondhatta volna a Katholikus Népszövetségnek most leolt szociális kongresszán.

Boldog újévét!—Eaktum: a Haditerményközpontjában mintegy 2000 hivatalnok és alkalmazott van. Ebből 1700 zsidó és 300 keresztény. Ezek a Haditermény Közös Konyháján szoktak étkezni. De szombat és vasárnap-ünnepe volt a zsidóságnak (újév). A konyhát beszükték az ünnepre és a 300 keresztény alkalmazottat a szelencéresztették — éhesen. Tudomásul vesszük: a Haditermény zsidó intézmény — konyhástul együtt. Ott, mikor 1700 zsidó ünnepel és jóllaktak, ak kor 300 keresztény alantas (mert ott csak a gepirókiaszszonyok meg szolgák a keresztények) menjen, ahova akar. Értük nem érdemes begyújtani a tüzhelye. Így virradt 300 keresztény dolgozó munkásra a szép 5679 ik esztendő. Boldog újesztendőt, 300 keresztény magyar! Mit hoz az ilyen biztató jövő?

Értesítés. A nagyobb Margitkongregáció első gyűlését szeptember 11-ikén (szerdán) d. u. 5 órakor tartja a zárdában.

A sertészizálás kérdése

még nem nyert megnyugtató megoldást. A válságos helyzetre tekintettel a közellátási bizottság rendkívüli közgyűlés összehívását kérte a polgármestertől. E közgyűlésre meghívják dr. Mandorfi Géza képviselőt is. Erdemi határozatot fog kéri a közellátási bizottság hogy a közgyűlés vesse magát közbe a város közönségének jogos érdekei kielégítésére. Monstre Kündötséget meneszteni a földmivelési és közlemezési miniszterekhez a főispán, képviselő és polgármester vezetésével, amely a város feliratát fogja átgyújtani. E feliratnak lényege a következő lesz:

Székesfehérvár város lakossága a legközelebbi időre sines zsirral és hússal ellátva, addig provizórt dolgozó ügynökök a város és megye termelőinél ezekre rugó mennyiségekben az ország másik felében fekvő nagy és gazdag városok és vállalatok részére hízott sertéseket költöttek le és e célból a város és megye területén termelt tengerit a kormánytól feloldották.

Székesfehérvár város dacára annak, hogy nemcsak a mak-számális árat, de még a szokásos megengedett legmagasabb jutalékokat is felajánlta a hivatalnok és a szociális ügyvéd, cára annak, hogy a felajánlott szerződéses feltételek az árra és szállásra megadottak nézve már a közlésnél fogva is, a lehető legkedvezőbbek: nem volt képes minimális szükséglet a város és megye területén biztosítani és így a város ellátatlan lakossága a legnagyobb nélkülözéseknek néz elébe?

Szükséges tehát, hogy a város és megye területén idegen helyekre és vállalatok részére létrejött szerződések a valódiság és törvényesség szempontjából felülbíráltassanak és a jövőben leendő művezetését és gott kiűntetessék az, mi oka van annak, hogy még a város a legmesszebbmenő áldozattal sem tud saját és testvér törvényhatóság területén sertéshez jutni az ország másik felében fekvő vállalkozások ügynöki közvetítésével nálunk szükségletüket beszerezhetik.

Amidőn rendeletileg kötelező van a város a megye jötekyony és közhassnu intézményeit, sőt részben megyei személyzetet és lakosságát is ellátni: szükséges, haladéktalanul közbefárni oly irányban, hogy mindaddig, míg a város által ellátandó zsirszükségletéről gondoskodva és a szükséges sertésállomány biz-

tosítva nem lesz, Székesfehérvár és Fejérmegye területéről idegen helyre sertészszerződés köthető és sertés elszállítható ne legyen és a lekötött sertésekből első sorban a város sertészsükséglete nyerjen fedezetet.

HIREK.

— Prohászka püspökhöz a győrvárosi és megyei ker. szociális néppárt minap tartott értekezletéről az alábbi üdvözlő táviratot küldte:

Nagyméltóságú Prohászka Ottokár püspök urnak, Székesfehérvár. — A győrvárosi és győrvármegyei keresztényszociális néppárt üdvözlöi Nagyméltóságodat, mint a keresztény szervezkedés bátor harcosát, készséggel sorakozik zászlaja alá, őszinte szeretetéről s lankadatlan munkásságáról biztosítja. — Szűcs Géza, ügyv. alelnök. (Dunántúli Hírlap.)

— Kifüntelett esperes. Ferenc Szalvátor főherceg Pinjár Ferenc alicsult esperes pápai kamarásnak, a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemének elismerésül a vöröskereszt hadikézményes másodosztályu díszjévenyét adományozta.

— Elhunyt örnagy. Megdijuk a múlt heten, hogy az olasz frontról egy sebesült örnagyot hoztak hazánkba. A sebesült örnagy, akit illoé Blizenbaum Sándor és a 26. vadászrezdben tett katonai szolgálata. Mint értesülünk, a hős örnagy a Szent Györgykórházban meghalt s onnan temették e hó 9 én, hétfőn délután 5 órakor.

— Gondoskodás a kónilis lovakról. A városi hatóság ielterjesztésére a közlemezési miniszter értesítette ma a várost, hogy a helybeli berkocsok lovai részére 135 mm. zabot utalt ki. Bár így gondoskodnának az emberekről is, mint a lovakról.

— Váratlan halál. Horváth Ferenc öreghegyi lakost egy hét előtt látták utoljára a szőlleje közt. Aztán bezárkózott a lakásába. Napok múlva felúnt a szomszédoknak, hogy nem mutatkozik. Fia felhőtte a lakást és édesapját az ágyban holtan találta. A rendőrség nem találta megnyugtatónak a halálesetet s ezért a temetés csak szombaton történhetett meg a Fel-támadási temető halottas házából.

— Hustalan napokon is szabad baromfit fogyasztani. A hivatalos lap kormányrendeletet közöl, mely módosította a hustalan napokról szóló korábbi rendelkezést. Az új rendelet kimondja, hogy kedden és pénteken is szabad mindennemű baromfit fogyasztani.

Árvagyereket keresnek.
Jómódú, gyermektelen földműves házaspár szívesen vállal magához 12-13 éves ártányt, főleg hadiárvt, később leánytestvért is, a kiket munkára szoktatnának s a kiktől ha jóviseltek, később is szívesen gondoskodnának. Mivel jólalkú emberek, szívesen ajánlom az érdeklődők figyelmébe. A jelentkezők hozzám jöjjenek. *Bilkei Ferenc* plebános.

Hialóázás. Hortolányi Mária folyó hó 7-én 24 éves korában elhunyt. Temetése tegnap délután volt Sütő utca 5. sz. alól.

Nem lesz drágább a vasuti jegy. Néhány nap óta az a hír terjedt el, hogy a máv. igazgató-sága a vasuti személyjegy árát kétszeresére akarja emelni. A hír úgy terjedt el, hogy egy nagy pesti lap, egy állítólag hivatalos értesítés között a készülő áremre. lérsól. A közönség körében természetesen nem talált valami barátságos fogadtatásra a terv. Szerencsére nem is áll hitellel alapokon. A Nap tudósítóján a vasuti tarifa bizottság egy tagja kijelentette, hogy egyelőre nem is gondolnak tarifaelemésre.

A falu felségítése. Wekerle Sándor miniszterelnök a Magyar Gazdaszövetség felségítésére, elismerve annak a kértetés jogosságát, hogy a falusi lakosság felségítése, nevezetesen a falusi gyermekek ruhával, cipővel, a falusi iskoláknak és lakosságuknak filóanyaggal való ellátása tekintetében intézkedés történnék, utasította a Hadigondozó Hivatalt e tárgyalásokban való részvételre. Ugy értesülünk, hogy a hivatal és a kezdeményező Magyar Gazdaszövetség között ebben az irányban a tárgyalások mielőbb megindulnak. Ez szükséges is, mert hiszen azok eredményének már az ősi hónapokban érvényesülni kell. Nagy dolgok kell előkészítés nélkül nem létesíthetők, pedig e kérdésnél nemcsak a humanizmus, hanem a hadiérdek is erősen kockán forog.

Az Arpaditűzőnek a rt. igazgatója a város részére felkínált önkéntes pénzeszközök megvétele tárgyában szeptember 11-én délelőtt 11 órakor a tanács-teremben szakbizottsági ülés lesz. A szeptember 7-ére kitűzött ülés elmaradt.

Háborús gazdálkodás gazdálte. A háborús gazdálkodás mellett sokkal nagyobb különbség van egyes gazdaságok jövedelmességében, mint volt a békeidőben. A háboru alatt ugyanis azok a gazdaságok, amelyek már békeidőben is jól voltak instruálva, főleg pedig elegendő áttalálománnyal rendelkeztek s amelyeknek elég forgatókéjük és vállalkozói bátorságuk volt áhhoz, hogy gazdálkodásukat állandóan a konjunkturákhoz képest változtatták, nagy jövedelemre tettek szert. Sajnos azonban, hazánkban béke idején is sok volt az olyan birtok, amely nem volt kellően felszerelve, még több az olyan, amelynek hiányzott a forgatókéje, amellyel a háborús konjunktúrának kihasználható volna. Ezek a gazdaságok a háboru alatt is csak gyengén jövedelmeztek és ugyanez lesz a soruk a békekötés után is még jó ideig, ha csak fokéire nem tesznek szert, amelyen elégséges állatot, gepet stb. szerezhetnek be és gazdasági

rendszertüket úgy változtatják, hogy azt a változó viszonyok megkívánják. Az ilyen gazdaságok legjobban teszik, ha minél előbb kölcsönöt vesznek fel és azt a szükséges hasznót befektetésre fordítják. Az ilyen teher hasznos kölcsön és nem adósság és az egész gazdaság jövedelmét fokozza. A kinek üzemi befektetésre vagy bármilyen gazdasági célra hiál telre van szüksége, az forduljon a Magyar Mezőgazdák Szövetségéhez, amely olesó és a gazdaság természetének megfelelő előnyös kölcsönök folyósításával, illetve közvetítésével készséggel áll a gazdalközönség rendelkezésére.

A zsidó újév alkalmával lezárta üzletrendőnyök hosszú sora mutatott, mennyire az ő kezükben van a magyar kereskedelem. De nem akarunk üzlettróntok lenni. Megbecsülésre méltónak tartjuk, hogy lezárta üzletrendőnyeikkel is tüntetnek vallásuk mellett, megállják a kereskedelmi életet és templomba mennek. Okosan teszik! Dícsért illeti érte őket! Csak nálunk vannak olyan vízfejű keresztények, aki nem törődik az ünnepeivel és a templomával - s engedi, hogy valláshoz való ragaszkodásában is lefözze, megszegyenítse őket a szorosan összetartó zsidóság. Vajjon mikor nyílnak már föl ezek a leragadt keresztény szemek?

Bojtorján hajszes nagyon bevált hajápoló, erősíti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — **Liziumi kolera elleni serum** kapható: **Szűts Róbert** gyógyszer-tárában. Károly király-tér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik vigasztalhatatlan bánatomban, mely a Mindenható beláthatatlan intézkedése folytán áldottlelkű férjem elhunytával ért, résztvevő jóindulatukkal fájdalommal enyhíteni, a ravatalra hozott koszorú, koszorúcsok, virágok, szőlői erdő halászköszönetet mondtok.

Ozsi. Szigethy Miklósné.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felajánlották a ravatalra koszorút helyezték, vagy gyászunkban résztvettek, ezúton mond halászköszönetet *Antal János családja*

Székesfehérvár szab. kir. város polgármestere 9669 1918. szám.

Pályázati hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város közgyűlésének 229 9215. számú határozata alapján pályázatot hirdetek a dr. Bierbauer Viktor főorvos elhalálozásával üresedésbe jött törvényhatósági városi főorvosi állásra. A főorvosi állás a szervezés szabályrendelet 255 §-ának megfelelően képző-kimutatásban feltüntetett a VIII. fejelet 1. osztálynak megfelelő javadalmazással és nyugdíj-jogosultsággal van egybekötve, az

egyes fizetési fokozatoknál a várakozási időt a 3000. illetve 3400 1917. M. E. s ámu rendelet 3-3-3-évből állapítja meg. A főorvos magánygyakorlatot folytathat.

A törvényhatósági főorvost az 1886. évi XXI. t. c. 80. §-a illetve az 1908. évi XXXVIII. t. c. 6. §-ának 2. bekezdése értelmében az egészségügyi bizottság meghallgatásával a főispán nevezi ki. Az 1888. évi I. t. c. 9 §-a által körülrít törvényes minősítést igazoló kérvények tehát Fejérmegye és Székesfehérvár szab. kir. város főispánjához címezve folyó évi szeptember hó 24-ig a tanácsi íglatóba adandók be.

Székesfehérvár, 1918. szept. 9-én. Dr. Saára Gyula sk. polgármester.

Székesfehérvár szab. kir. város tanácsától. 9452 1918. szám.

Pályázati hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város főcsozseinek hadbavonulása folytán két helyettes főcsozsi állásra ezennel pályázatot hirdettek.

Felhívom azokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és esetleges okmányokkal felszerelt kérvényüket a tanácsi iktatóba legkésőbb 1918. évi szeptember hó 15-ig beadják és Kövacs A. Sándor h. gazdasági tanácsnoknál személyesen is jeleníthetnek.

A helyettes főcsozsi állás javadalalmazása havi 180 K. fizetés. Kinevezése a polgármester által történik. A kinevezett 14 napi felmondás mellett bármikor elbocsátható. Hatmértesség és nagykorúság, nemkülönben feddhetlen erkölcsi élet megkívánatik. Székesfehérvár 1918. évi szeptember hó 6.

Dr. Kerekes Lajos sk. polgármester.

APROHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekért 10 szög 2 korona, ázonfelül minden szögért 20 fillér fizetendő.

Káposzta télire való és befőzéshez való paradicsom különként 75 fillérről kapható Bogvay-nál, Vörösmarty-ter 2.

Külsőbuda-ut 11. számú ház 200 öl jölermő szőlővel nov. 1-re bérbeadó.

Két sūdó Rác utca 13. szám alatt eladó.

Keveset használt Ferenc József-öblöny eladó. Szécsényi u. 15.

5 darab 2 hónapós malac eladó. Palotai-u. 61. sz.

Egerszám, tömőkeltrec eladók: Horváth István-utca 16.

Szlakovszky selyemestő kéri azokat, kiknek üzletében festettűri holmijuk 2 hónapnál hosszabb ideje van, 3 héten belül váltásák ki, ellenkezőleg felelősséget nem vállal.

A gázgyárban munkások állandó munkára, jó fizetéssel felvételenek.

Ajánljuk olvasóink figyelmébe *Martinovich Sándor* pécsi főgimnáziumi tanár rövid idő alatt második kiadásban megjelent kiönözűzeteit: 1. Modern valláosság. 2. Egyház és kultúra. 3. Kereszténység és a szocializmus. 4. Kereszténység és feminizmus. 5. Uri moral. 6. Papi celibátus. 7. A zsidókérdés. Mindezek kaphatók a Horváthné-Rónainé-féle Kossuth-utcai papirkereskedésben. Egy füzet ára 80 fillér.

Egy tanuló felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-tér 1. sz.

A Székesfehérvári Hitelszövetkezet tagjainak figyelmébe

ajánljuk, hogy a szövetkezet üzleti napjai ezental kedden *csütörtökön és szombaton* d. e. 8-12 óráig lesznek. Természetesen azonban, hogy a régi rend is megmarad: ünnepnapokon üzleti nap nincs, hanem az ünnepre eső üzleti napot mindig az azt megelőző hétköznapon tartjuk meg. *A Székesfehérvári Hitelszövetkezet igazgatósága.*

Jó karban levő, könnyű 4 üléses kocsi megvételre kerestetik. **Cim ADAMECZ főhadnagy, Mór.**

Allandóan veszek mindennemű zöldséget, főzéléket, különösen káposztát azonnali és későbbi szállításra. Állando bevásárlásokat és átvevőket alkalmazok. **Ifj. Neufeld Lajos, Csáktornya.**

Urania-színház

Hétfőn és kedden, szeptember 9 és 10-én: **NÉGY ÖRDÖG** Grandiózus cirkusz-dráma, remek cirkuszi mutatványokkal 4 felvonásban. Pótműsor: **Férjtogás, vigjáték 2 felv. Wolf cirkáló hajó.** Előadások: 7 és 9 órakor.

Apolló-színház.

Hétfőn és kedden, szeptember 9 és 10-én: **ÉJFELI PÁRBAL** Filmjáték 4 felv. Főszereplő **Susanne Grandals.** **Nóra adóssága.** Életkép. Előadások 7 és 9 órakor. Előjegyzéseket elfogad **Krausz Verona.**